

Gmina Nowa Ruda

WIADOMOŚCI

WESOŁEGO ALLELUJA

**Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych
składam najserdeczniejsze życzenia.**

**Niech w Święto Paschy w Państwa sercach
zagoszczą spokój i wielka nadzieja,
a domostwa napelnia się miłością i szczęściem.**

**Niech Zmartwychwstały Chrystus
stanie się źródłem wewnętrznej siły
i motywacji do pokonywania codziennych trudności
oraz pozwoli z ufnością patrzeć w przyszłość.**

**Wójt Gminy Nowa Ruda
Adrianna Mierzejewska**

**NOWA SOŁTYSKA
DZIKOWCA**

s. 7

**KOLOROWE STOŁY
WIELKANOCNE**

s. 10-11

**WYGRAJ LOT BALONEM
- KUPON W ŚRODKU -**

s.19

INFORMACJE

105 URODZINY PANI STANISŁAWY

W piątek, 23 lutego mieszkanka wsi Jugów, Pani Stanisława Knap obchodziła piękną rocznicę 105-tych urodzin. Z tej okazji wójt Adrianna Mierzejewska złożyła Solenizantce i jej Rodzinie wizytę, życząc wielu kolejnych lat spędzonych w zdrowiu i gronie najbliższych.

Pani Stanisławie towarzyszyło także, za pośrednictwem gminnej strony internetowej i profilu społecznościowego, ponad 1000 mieszkańców i przyjaciół Gminy Nowa Ruda.

Najstarsza mieszkanka gminy uwielbia gry z liczbami i układanie puzzli.

OZE - EKO GMINY

Na stronie www.gmina.nowaruda.pl w zakładce „Środowisko”, zamieszczono wzór tablicy, jaką beneficjenci powinni zamieścić na zewnątrz nieruchomości w widocznym miejscu.

SZANSA NA BUDOWĘ KANALIZACJI

W związku z pytaniami mieszkańców Jugowa dotyczących budowy kanalizacji informujemy, że w trakcie spotkania z firmą Envi Consulting w dniu 2 marca br., jej przedstawiciel poinformował o spodziewanym ogłoszeniu przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kolejnego konkursu na projekty związane z gospodarką wodno-ściekową. Nabór wniosków spodziewany jest na koniec tego lub początek przyszłego roku.

W chwili obecnej opracowany został plan funkcjonalno-użytkowy i zlecono wykonanie oceny oddziaływania na środowisko, żeby zdążyć z przygotowaniem dokumentów do konkursu. Inwestycja ta jest również ujęta w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Nowa Ruda, co umożliwi jej realizację po pozytywnym rozstrzygnięciu konkursu.

ALERT PYŁU PM10 i ZALECENIA

Na stronie www.gmina.nowaruda.pl zamieszcza się komunikaty o przekroczonym dopuszczalnym poziomie pyłu zawieszonego PM10 dla czasu uśredniania na stacji pomiarowej w centrum Nowej Rudy, przy ul. Srebrnej. W przypadku wystąpienia alarmu, osoby wrażliwe powinny rozważyć ograniczenie czasu przebywania oraz wysiłku fizycznego na otwartym powietrzu.

Wszystkim zaleca się także unikanie palenia w piecach na paliwo stałe w przypadku posiadania alternatywnego źródła ogrzewania, ograniczenie ruchu samochodowego i śledzenie bieżącej informacji o jakości powietrza.

WIEŻA WIDOKOWA W ŚWIERKACH

Tuż przed wydaniem „Wiadomości...” otrzymaliśmy informację o pozytywnej ocenie i przyznaniu dofinansowania Gminie Nowa Ruda na odbudowę wieży widokowej na Włodzickiej Górze (757 m n.p.m.) w Świerkach. Więcej informacji prześlemy Państwu w kolejnym, kwietniowym wydaniu.

BUDUJEMY PARKINGI

Gmina Nowa Ruda złożyła z sukcesem wniosek i otrzymała dofinansowanie na budowę parkingów oraz energooszczędnego oświetlenia drogowego, w celu ograniczenia niskiej emisji transportowej w Aglomeracji Wałbrzyskiej. Planowana kwota otrzymanego dofinansowania wynosi **1.731.430,68 zł**, czyli aż 85% wartości prac, które przeprowadzone zostaną w Woliborzu, Sokolcu, Włodowicach, Jugowie i Bożkowie.

WYBIORĄ RADNEGO

W niedzielę, 8 kwietnia 2018 roku w godzinach 7.00-21.00 część mieszkańców Jugowa weźmie udział w wyborach uzupełniających na radnego.

Listom kandydatów na radnych przyznano kolejne numery:

1. Komitet Wyborczy Wyborców Agnieszki Matulewicz,
2. Komitet Wyborczy Wyborców Razem dla Jugowa.

Siedziba obwodowej komisji wyborczej to: Świetlica wiejska "Jugowianka" w Jugowie, ul. Główna 155.

Przypominamy, że głosują mieszkańcy ulic: Berneńska, Główna od nr 133 do końca, Jabłońska, Mikołaja Kopernika, Młynarska, Słowiańska, Stanisława Małachowskiego, Stanisława Staszica, Świętojańska, Władysława Sikorskiego.

WÓJT INFORMUJE

Drodzy Mieszkańcy,

pierwszy kwartał 2018 roku kończy się Wielką nocą. Niech ten świąteczny czas będzie więc podsumowaniem pierwszej części roku, który w Gminie Nowa Ruda był okresem rozliczania zeszłorocznych zadań i intensywnych prac związanych z przygotowaniem się do realizacji wielu nowych inwestycji.

Z najważniejszych zadań wykonanych w pierwszym kwartale, związanych z infrastrukturą drogową wymienię m.in.:

- zakończenie prac budowlanych i rozliczenie dotacji przyznanej z Urzędu Marszałkowskiego na zadanie: „Przebudowa drogi gminnej we Włodowicach w kierunku Sokolicy-Rzędziny,
- ukończenie prac budowlanych i rozliczenie dotacji z budżetu państwa na zadania związane z przebudową dróg i odbudową mostów w ramach usuwania skutków klęsk żywiołowych,
- wyłonienie wykonawcy i podpisanie umowy na wykonanie remontu dróg wewnętrznych w Jugowie i Ludwikowicach Kł. oraz przebudowę skrzyżowania drogi gminnej z drogą powiatową w Jugowie w rejonie punktu aptecznego.

W ostatnim czasie złożono także wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) we Wrocławiu dotyczący usunięcia azbestu oraz prowadzeniu analizy wniosków mieszkańców w sprawie udzielania dotacji celowych z WFOŚiGW na zadanie związane z ograniczeniem niskiej emisji, polegające na zmianie systemu ogrzewania.

Wśród najważniejszych przedsięwzięć dotyczących oświaty w ostatnich tygodniach wspomnę m.in. o:

- pozytywnym rozpatrzeniu wniosku i otrzymaniu dotacji w wysokości **152.400,00 zł** z „Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+ 2018”. Otrzymane środki przeznaczone będą na bieżące utrzymanie żłobka w Ludwikowicach,
- rozpoczęciu prac nad opracowaniem wniosku o dofinansowanie termomodernizacji sali gimnastycznej i budowy placu zabaw w Jugowie,
- wyłonieniu wykonawcy dokumentacji projektowej na budowę boiska sportowego przy budynku szkoły podstawowej w Jugowie.

Mówiąc o zadaniach związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym, wspomnę o odebraniu samochodu pożarniczego dla OSP Nowa Wieś Kł. i OSP Włodowice.

Wśród ostatnich najważniejszych przedsięwzięć, które miały miejsce w Gminie Nowa Ruda znalazły się także:

- wyłonienie wykonawcy dokumentacji projektowej budowy Klubu Seniora w Jugowie,
- rozstrzygnięcie konkursu i podpisanie umów na realizację zadań publicznych zgodnie z „Rocznym programem współpracy Gminy Nowa Ruda z organizacjami pozarządowymi na rok 2018”,
- zorganizowanie posiedzenia Rady sportu, na którym dokonano oceny wniosków na realizację zadań z zakresu rozwoju sportu w roku 2018. Jednym z efektów posiedzenia było podpisanie umów na realizację tych zadań.

W ostatnim czasie bardzo ucieszyła nas wiadomość o szansie, jaka może pojawić się jeszcze w tym roku. Dzięki niej, gmina będzie mogła ubiegać się o otrzymanie dofinansowania na budowę kanalizacji w Jugowie. Będziemy starali się ze wszystkich sił, aby z niej skorzystać i już w przyszłym roku ruszyć z budową.

W ostatnich dniach dotarła do nas także wiadomość o pozytywnej ocenie wniosku na dofinansowanie budowy wieży widokowej na Włodzickiej Górze. Oznacza to, że jeszcze w tym roku będziemy szukać wykonawców, a w 2019 - mieszkańcy wsi Świerki będą mogli poszczycić się nieprzeciętnym miejscem, które przyciągnie turystów.

Ponadto odbyły się ciekawe wydarzenia kulturalne, o których przeczytacie Państwo na kolejnych stronach „Wiadomości...”. Zapraszam do lektury!

Wójt Adrianna Mierzejewska

KULTURA

„Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat”

W Bibliotece Publicznej w Ludwikowicach Kł., zakończono cykl spotkań pod tytułem „Dobrzy ludzie w złych czasach”.

Lekcja biblioteczna miała na celu przybliżenie młodym ludziom sylwetek niezwykłych ludzi m.in. Ireny Sendler, Janusza Korczaka, Anny Frank, Jana Karskiego, Władysława Bartoszewskiego, którzy w okrutnych czasach II wojny światowej udowodnili, że godność ludzka i pomoc innym to najważniejsze wartości. Zaangażowani zostali wszyscy uczniowie z klasy VII ze Szkoły podstawowej w Ludwikowicach, którzy przygotowali wspólnie z Panią Jolą Koterbą, prezentacje tych osób. Z podziałem na role przeczytaliśmy scenariusz przedstawienia pt. „Życie w słoiku”, którego autorami były cztery dziewczyny z Ameryki.

Młodzież obejrzała również prezentację multimedialną o Irenie Sendlerowej, która w czasie II wojny światowej wraz ze swoimi współpracownikami ocaliła 2500 żydowskich dzieci. (Biblioteka Publiczna CKGNR)

ZŁOT ABSOLWENTÓW

19 maja 2018 roku w Zespole Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kł. odbędzie się Złot Absolwentów. Serdecznie zapraszamy WSZYSTKICH ABSOLWENTÓW szkoły do odwiedzin i uczestnictwa w spotkaniu. (SP w Ludwikowicach Kł.)

BIBLIOTEKA W ŚWIERKACH

Drodzy Czytelnicy, zapraszamy Was do Filii Nr 3 w Świerkach po wspaniałą literaturę i pyszną kawę. Wydawnicze nowości czekają na Was we wtorki, w godzinach 10.00 - 17.00. Sala Wiejska, Świerki 61.

GMINNY KONKURS RECYTATORSKI

W 100. ROCZNICĘ ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĄ NIEPODLEGŁOŚCI

Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda zaprasza do udziału w Gminnym Konkursie Recytatorskim. W ten sposób chcemy zaprosić dzieci i młodzież do gminnych obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości. Uczestnicy zobowiązani są przygotować utwory z Antologii Niepodległości, przygotowanej przez kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polski w ramach Narodowego Czytania 2018 r.

Zgłoszenia przyjmowane są **do 20 kwietnia**, a konkurs odbędzie się **25 kwietnia** w Muzeum Ziemi Sowiogórskiej o godz. 10.00.

Wójt Gminy Nowa Ruda Adrianna Mierzejewska, obejmując patronat honorowy nad wydaniem, już dziś zaprasza zwycięzców konkursu do Gminnego Narodowego Czytania, które odbędzie się w Muzeum Ziemi Sowiogórskiej **8 września** o godz. 10.00. (CKGNR)

ŻŁOBEK PROWADZI NABÓR

W Żłobku Publicznym „Baśniowe Wzgórze” w Ludwikowicach Kł. do końca marca trwa nabór dzieci od 20. tygodnia do 3 lat, na rok szkolny 2018/2019.

Wykwalifikowane i troskliwe opiekunki wspierają rozwój maluchów w trakcie ciekawych zajęć i zabaw, organizowanych w kameralnych grupach. Dzieci mają możliwość spożywania smacznych i zdrowych posiłków przygotowywanych we własnej kuchni.

Kadra chętnie udzieli wszelkich informacji pod numerem telefonu 74 871 62 14 lub osobiście, w żłobku przy ul. Stefana Batorego 1 w Ludwikowicach Kł. Liczba miejsc ograniczona!

BIBLIOTEKA PUBLICZNA

SPOTKANIA Z CIEKAWYMI LUDŹMI

Biblioteka Publiczna działająca przy Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kł. organizuje w najbliższym czasie kolejne spotkania z ciekawymi ludźmi.

23 marca, godz. 8.00, Czytelnia Biblioteki Publicznej w Ludwikowicach Kł.

„Śladami zesłańców w południowym Kazachstanie”, Janusz Kobryń

Janusz Kobryń zbiera i publikuje ciągle żywe i pełne emocji relacje mieszkańców Kotliny Kłodzkiej, którzy przeżyli deportacje do ZSRR. W Ludwikowicach Kł. zabierze nas na Sybir i przywoła wspomnienia swojego ojca z czasu zesłania.

12 kwietnia, godz. 17.00, Czytelnia Biblioteki Publicznej w Ludwikowicach Kł.

„A ty dokąd?”, Danuta Sadownik

Danuta Sadownik, autorka książki „A ty dokąd?”, pedagog kultury, nauczycielka psychologii i psychoterapii. Powieść, która opowiada o zawłóściach życia, ma uniwersalny, a zarazem indywidualny charakter, ponieważ każdy z nas może odnaleźć w niej swoją historię. W Ludwikowicach Kł. autorka opowie o kulisach powstania książki i zabierze nas w podróż do wnętrza nas samych.

18 kwietnia, godz. 10.00, Czytelnia Biblioteki Publicznej w Ludwikowicach Kł.

„Noworudzki Indiana Jones”, Bolesław Grabowski

Bolesław Grabowski, pochodzący z Nowej Rudy, ukończył studia geomorfologiczne we Wrocławiu. Przez wiele lat był nauczycielem geografii. Kocha podróże, a najbardziej w tych podróżach uwielbia ludzkie historie. Zwiedził niemal wszystkie kontynenty, a w Ludwikowicach Kł. będzie nas zarażał pasją do różnorodności kulturowej i powie, czym Polacy różnią się od Japończyków i Hindusów.

NIESPODZIANKA W PRZYGÓRZU

W lutym br. otwarto po remoncie Filię nr 7 Biblioteki Publicznej CK Gminy Nowa Ruda w Przysiórze. Bibliotekę dziś prezentuje dumny sołtys wsi Antoni Pukała i serdecznie zaprasza wszystkich mieszkańców do odwiedzin:

- Ogromnie się cieszę, że przez ostatnie lata Przysiórze bardzo się zmieniło. Na ukończeniu jest drugi etap budowy kanalizacji, zakończono termomodernizację przedszkola, a teraz cieszymy się z wyremontowanej biblioteki - mówi sołtys Pukała i dodaje: - Z mniejszych, ale równie ważnych spraw, wspomnę o budowie Centrum Integracji Mieszkańców. W ramach Funduszu Sołeckiego mieszkańcy podjęli decyzję o wyrównaniu terenu boiska, odkręceniu całego terenu i zamontowaniu w dalszej kolejności podestu, ławek, sceny, żeby pojawiło się miejsce, gdzie będziemy mogli organizować dyskotekę.

Pytany o najbliższe plany na zmiany we wsi, sołtys mówi o remoncie ulicy Zatorze: - Napisałem petycję do starostwa o remont ulicy Zatorze. To jest droga o znaczeniu strategicznym, bo w przyszłości, jak powstanie kopalnia, przy tej drodze będzie wjazd do zakładu. Starostwo obiecało w tym roku wyremontować pierwszy kilometr drogi. Z najbliższych planów mam także zebranie 6 chętnych osób, które wezmą udział w szkoleniu przygotowującym do opieki nad niepełnosprawnym sąsiadem lub sąsiadką. Wszystkim chętnym udzielę informacji. Zapraszam do kontaktu ze mną w terenie lub w świeżo wyremontowanej bibliotece, w której czeka na Państwa niespodzianka! - zachęca sołtys Pukała.

Filia nr 7 w Przysiórze
Przysiórze 246
tel. 74 872 14 42
Biblioteka czynna w
poniedziałki i wtorki:
w godz. 9.30 - 17.00

PALIMY SIĘ DO WSPÓŁPRACY

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRAČAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

KRÓTKO O PROJEKCIE

Celem projektu było stworzenie stałych regionalnych i transgranicznych kontaktów pomiędzy jednostkami ochotniczej straży pożarnej z ziem Broumovskiej i Noworudzkiej. Wspólne spotkania formalne i nieformalne miały nawiązać do więzi i tradycji, przerwanych odejściem poprzedniej generacji strażaków ochotników. W ramach projektu zorganizowano wspólne ćwiczenia, warsztaty i spotkania, a także zakupiono drobne wyposażenie.

SPOTKANIA W RAMACH PROJEKTU:

5 - 6 maja 2017 - Dni otwarte w Jednostce OSP w Broumovie, podczas których zaprezentowano wyposażenie czeskiej jednostki oraz przeprowadzono wykłady o tematyce funkcjonowania jednostek OSP na terenie Republiki Czeskiej

3 czerwca 2017 - Zawody sportowo-pożarnicze organizowane przez OSP Nowa Wieś Kł., OSP Nowa Ruda i CKGNR. Konkurencje dla drużyn z Polski i Czech obejmowały bieg sztafetowy 7x50 m oraz ćwiczenia bojowe w kategoriach: męska, żeńska, młodzieżowa drużyna pożarnicza oraz Iskierki. OSP i MDP Nowa Wieś Kłodzka zajęły III miejsce.

15 września 2017 - Jednostka z Broumova zorganizowała pieszą wycieczkę po okolicy z elementami orientacji w terenie. Punktem edukacyjnym wycieczki była pogadanka na temat ognia i bezpiecznego zachowania się w lesie.

30 września 2017 - Warsztaty szkoleniowe w Jednostce OSP w Nowej Wsi Kł. dla dzieci i młodzieży oraz społeczności strażackiej, która poznała zagadnienia i czynności związane z pierwszą pomocą i ochroną przeciwpożarową.

20 października 2017 - Wyjazd druhow z jednostek biorących udział w projekcie do jednostki w Brou-

movie na szkolenie z zakresu działań przeciwpożarowych

10 lutego 2018 - Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej na pograniczu Polsko-Czeskim w OSP Nowa Ruda-Drogosław. Młodzież w różnych kategoriach wiekowych miała okazję wykazać się wiedzą z zakresu pożarnictwa, pierwszej pomocy i powalczyć o nagrody. Dla pozostałych uczestników projektu odbyła się wycieczka do kompleksu RIESE.

3 marca 2018 - Spotkanie podsumowujące projekt "Palimy się do współpracy" w Jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowej Wsi Kł.

ZAKUPY W RAMACH PROJEKTU:

- Wyposażenie gospodarcze do sal
- Materiały edukacyjne dla młodzieży
- Projektory multimedialne
- Środki ochrony osobistej strażaka
- Armatura wodna i pianowa
- Fantomy do nauki pierwszej pomocy
- Mundury dla Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej która została reaktywowana po ponad 3 latach
- Wyposażenie do sali (stoły, krzesła)
- Środki ochrony osobistej strażaka (ubrania bojowe, kominiarki, rękawice)
- Armaturę pożarniczą (prądownica wodna, wytwornica)
- 500 sztuk kalendarzy na rok 2018

PODZIĘKOWANIA

- Realizacja projektu "Palimy się do współpracy" otworzyła naszą jednostkę na wiele możliwości. Dostaliśmy szansę, którą bardzo dobrze wykorzystaliśmy i tchnęliśmy w naszą OSP nowe życie. Z tego miejsca dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji tego projektu w szczególności: OSP Nowa Ruda-Drogosław, SDH Broumov, Mł. asp. Arkadiuszowi Kotowi, Wójt Gminy Nowa Ruda, Pracownikom Urzędu Gminy Nowa Ruda, Radnym Gminy Nowa Ruda, Tłumaczom i wszystkim zaangażowanym osobom, które działały na rzecz projektu - dziękuje Bartosz Słoninka, Prezes Gminnych OSP.

36 943,85€ - całkowita wartość projektu

OSP NOWA WIEŚ KŁ.:

12 220,00€ - wartość projektu

10 387,00€ - dofinansowanie z EFRR

611,00€ - środki z budżetu państwa

1 222,00€ - środki własne, w tym środki z budżetu Gminy Nowa Ruda

DZIEJE SIĘ W SOŁECTWACH

FUNDUSZ SOŁECKI

W ramach Funduszu Sołeckiego zakupiono polary z logo Gminy Nowa Ruda oraz nazwą KGW Bożków. „Bożkowiaki” noszą dumnie swoje wierzchnie odzienia, które zakupiono za kwotę **1.000,00 zł**.

Co to jest FUNDUSZ SOŁECKI?

Fundusz sołeczki, funkcjonujący we wszystkich wsiach Gminy Nowa Ruda jest tym samym, co tzw. **budżet obywatelski**, który funkcjonuje w niektórych miastach.

Mieszkańcy podczas Zebrań Wiejskich decydują wspólnie, na jakie inwestycje lub zakupy chcą przeznaczyć wydzieloną na potrzeby wsi kwotę.

AGNIESZKA TOMCZUK NOWĄ SOŁTYSKĄ DZIKOWCA

18 marca w Sali Sportowej w Dzikowcu odbyło się Zebranie Wiejskie zwołane zarządzeniem wójta. Mieszkańcy spotkali się w celu rozpatrzenia wniosku mieszkańców sołectwa Dzikowiec, w sprawie odwołania dotychczasowego sołtysa, a w przypadku odwołania - przeprowadzenia wyborów przedterminowych.

238 mieszkańców uprawnionych do głosowania oddało 230 głosów ważnych, w tym 145 za odwołaniem i 85 przeciwko odwołaniu dotychczasowego sołtysa Henryka Srokowskiego.

W związku z odwołaniem, przeprowadzono głosowanie tajne w sprawie przedterminowego wyboru nowego sołtysa. Spośród trzech kandydatów, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie, wybrano nową sołtyskę, oddając spośród 176 ważnych głosów - 134 na Agnieszkę Tomczuk, 41 na Jadwigę Pasternak i 1 na Dariusza Denysiewicza, który w ostatniej chwili poprosił mieszkańców o nie oddawanie na niego głosów. Nowej Sołtys Wsi Dzikowiec, Pani Agnieszce Tomczuk życzymy wszelkiej pomyślności w wypełnianiu społecznej funkcji.

W piątek, 16 marca w hotelu Agro Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu miało miejsce rozstrzygnięcie konkursu "Sołtys Roku 2017". Wojewoda Dolnośląski Paweł Hreniak wyróżnił najaktywniejszych sołtysów za osiągnięcia w takich obszarach jak: zaangażowanie w sprawy społeczne, organizacja inicjatyw związanych z aktywizacją mieszkańców, działalność na rzecz wsparcia kultury i miejscowego folkloru. Wśród ponad stu sołtysów z całego Województwa Dolnośląskiego na uroczystości obecni byli także sołtysi Gminy Nowa Ruda.

Pani Małgorzata Zawierucha - Sołtys Sołectwa Krajanów i Pan Lech Słoninka – Sołtys Sołectwa Nowa Wieś Kłodzka odebrali z rąk Wojewody Dolnośląskiego dyplomy „Sołtysa Roku 2017”. Serdecznie Gratulujemy!

Życzymy Państwu zdrowia, wszelkiej pomyślności, wytrwałości oraz energii do dalszej pracy na rzecz społeczności lokalnej.

Zależy Ci na poprawie standardu życia w gminie Nowa Ruda?
Chcesz, aby drogi i chodniki były lepsze, ulice oświetlone, a dzieci miały dobre warunki w szkole i przedszkolu?

**ROZLICZAJĄC PIT
WPISZ GMINĘ NOWA RUDA
JAKO MIEJSCE ZAMIESZKANIA**

FOT. WWW.FLYFOCUS.TV

GMINA WSPIERA MIESZKAŃCÓW

DZIEŃ SOŁTYSA

9 marca, w sali narad urzędu spotkali się sołtysi wszystkich 17 sołectw Gminy Nowa Ruda. Okazją do ich zaproszenia był Dzień Sołtysa przypadający na 11 marca. W trakcie uroczystości, w imieniu wójta Adrianny Mierzejewskiej, życzenia złożył zebranym Paweł Szafran, zastępca wójta. W ramach podziękowania za pomoc w realizacji zadań na terenie wsi, sołtysom zostały wręczone drobne upominki. Spotkanie przy kawie było także okazją do wymiany doświadczeń i omówienia bieżących spraw.

DARMOWE LEKCJE PŁYWANIA

Po raz kolejny dzieci z naszych szkół uczestniczą w zajęciach nauki pływania, w ramach projektu „Umiem pływać”, adresowanego do uczniów klas I-III szkół podstawowych.

W pierwszym etapie zajęć udział weźmie aż **123 dzieci ze szkół podstawowych** Gminy Nowa Ruda:

- trzy grupy dzieci z Zespołu Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kł.,
- cztery grupy grupy dzieci z Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie,
- dwie grupy dzieci z Zespołu Szkół Nr 1 w Jugowie.

Zajęcia rozpoczęły się 7 marca br. i trwać będą do 6 czerwca br. Dzieci będą nabywały nowych umiejętności na pływalni w Nowej Rudzie pod okiem czterech instruktorów pływania: Diany Skrzyńskiej, Adama Choragwickiego, Waldemara Urbana i Rafała Łacnego.

Projekt zakłada systematyczny i powszechny udział dzieci w pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęciach sportowych z zakresu nauki pływania w blokach 10 razy po 1,5 godziny zajęć na pływalni

WÓJT PRZEKAZAŁA DOTACJE SPORTOWCOM

Gmina Nowa Ruda przydzieliła dotacje na realizację zadań z zakresu rozwoju sportu. Wsparcie finansowe otrzymały:

- Uczniowski Sowiogórski Klub Sportowy - dotacja w wysokości **17.000,00 zł**,
- Ludowy Zespół Sportowy „Kalenica” Jugów - dotacja w wysokości **8.500,00 zł**,
- Klub Piłkarski „Słowianin” Wolibórz - dotacja w wysokości **17.000,00 zł**,
- KS SWIM TEAM Nowa Ruda - dotacja w wysokości **4.000,00 zł**,
- Sowiogórska Grupa Rajdowa Rajdowy Jugów - dotacja w wysokości **1.000,00 zł**.

Zajęcia sportowe realizowane w ramach programu powszechnej nauki pływania to przede wszystkim nauka podstawowych umiejętności pływania, jak też możliwość rozwijania i podnoszenie sprawności fizycznej. Uczestnictwo w programie wpłynie także na zachęcenie do systematycznego uprawiania sportu oraz prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia.

SESJA GMINY NOWA RUDA

28 lutego 2018 r. odbyła się **XLIV Sesja Rady Gminy Nowa Ruda**, na której zostały przyjęte jednogłośnie wszystkie projekty uchwał.

Wśród nich znalazła się uchwała w sprawie zmian w budżecie Gminy Nowa Ruda. Zaakceptowane przez radnych zamiany dotyczyły głównie **WPROWADZENIA DO BUDŻETU**:

- + dotacji w wysokości **2'975.170,00 zł** na realizację zadań związanych z montażem instalacji **Odnawialnych Źródeł Energii** oraz budowę parkingów w ramach projektu **Park & Ride**,
- + **200.000,00 zł** na zadania, których nie udało się zrealizować w ubiegłym roku tj. zagospodarowanie terenu przed budynkiem szkoły podstawowej i terenu wokół budynku Muzeum Ziemi Sowiogórskiej w Ludwikowicach Kł.
- + **400.000,00 zł** na zakup samochodu pożarniczego dla OSP Woliborzu,
- + **250.000,00 zł** na termomodernizację sali gimnastycznej w Jugowie,
- + **195.000,00 zł** na realizację projektu **Otwartych Stref Aktywności** w Jugowie, Przygórzu i Bożkowie,
- + dodatkowe **100.000,00 zł** na dodatkowe remonty cząstkowe nawierzchni dróg
- + dodatkowych **202 tys. zł** na obsługę systemu gospodarowania odpadami w związku ze wzrostem opłaty środowiskowej.

PRAWIE PÓŁ MILIONA WSPARCIA DLA KOLEJNYCH REMONTÓW DRÓG

Radni przychylni się także do wniosku Powiatu Kłodzkiego i zgodzili się na udzielenie pomocy finansowej w wysokości 458.000,00 zł na przebudowę dróg powiatowych znajdujących się na terenie gminy. Tym samym Gmina Nowa Ruda zadeklarowała wsparcie dla:

- przebudowy drogi powiatowej nr 3316D w Ludwikowicach Kł., ul. T. Kościuszki), II etap, w wysokości do **310.000,00 zł**,
- przebudowy nawierzchni drogi powiatowej nr 3313D w Nowej Wsi Kł. na długości 1 km, w wysokości do **135.000,00 zł**,
- przebudowy nawierzchni drogi powiatowej nr 3320D w Dzikowcu na długości 0,5 km, w wysokości do **13.000,00 zł**.

30 TYS. NA RATUNEK ZABYTKOM

Gminni rajcy podjęli także decyzję o przyznaniu dofinansowania na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie Gminy Nowa Ruda. Tym razem jest to pozytywna odpowiedź na wnioski trzech parafii. Wszyscy wnioskodawcy otrzymali wsparcie w tej samej kwocie:

- Parafia Rzymsko-katolicka p.w. Świętego Mikołaja w Świerkach na kontynuację remontu konserwatorskiego ścian i sklepienia w kościele filialnym p.w. Św. Jerzego w Krajanowie - etap końcowy (*na zdjęciu*),

- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Ap. Piotra i Pawła w Bożkowie na kontynuację prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym w kościele filialnym pw. Św. Bartłomieja w Czerwieńczycach,
- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Katarzyny w Jugowie na remont elewacji kościoła p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Jugowie,
- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętego Marcina w Dzikowcu na konserwację balustrad empory organowej w kościele filialnym p.w. Św. Jakuba w Woliborzu.

Ostatnia z ważniejszych uchwał dotyczyła przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Nowa Ruda. W sumie na realizację programu zabezpieczono w budżecie **40.000,00 zł**.

WYSTAWA STOŁÓW WIELKANOCNYCH

W sobotę, 17 marca w Krosnowicach, w Gminie Kłodzko, odbyły się XXI Spotkania Tradycji Wielkanocnych Ziemi Kłodzkiej.

Ponieważ ubiegłoroczne „Spotkania” odbyły się w Nowej Rudzie, jako poprzedni ich gospodarz, Zastępca Wójta Gminy Nowa Ruda Paweł Szafran przekazał w imieniu Wójta Adrianny Mierzejewskiej symbol „Spotkań...”

obecnemu ich gospodarzowi, Stanisławowi Longawie, Wójtowi Gminy Kłodzko.

Podczas „Spotkań...” Dolnośląska Izba Rolnicza nagrodziła za 35 lat pracy w rolnictwie oraz podejmowane działania na rzecz rozwoju wsi, Panią Danutę Skierską z KGW Wolibórz. Serdecznie gratulujemy!

Gratulujemy także wszystkim naszym kołom, które reprezentowały Gminę Nowa Ruda na „Spotkaniach...”, w szczególności:

- w Konkursie na najpiękniejszą tradycyjną Palmę Wielkanocną wyróżnionym: KGW Czerwieńczyce, Klub Seniora Wrzos i KGW Krajanów, KGW Bożków za 3. miejsce i KGW Jugów za 2. miejsce!

- w Konkursie na najpiękniejszy stół wielkanocny: KGW Czerwieńczyce za nagrodę starosty powiatowego!

Komisja Gminnego Konkursu Plastycznego „Kartka wielkanocna” wyłoniła laureatów. Spośród 140 prac, najlepsze nagrodzono podczas Wystawy Stołów Wielkanocnych, 18 marca.

Nagroda Specjalna Wójta Gminy Nowa Ruda Adrianny Mierzejewskiej trafiła do Kingi Kózki, uczennicy kl. VI Zespołu Szkół Nr 1 w Jugowie.

W pozostałych kategoriach wręczono nagrody:

PRZEDSZKOLA

- I miejsce - Borys Bartosik, Przedszkole Bożków
- II miejsce - Oliwia Korbas, Przedszkole Przygórze
- III miejsce - Nicola Koćmirska, Przedszkole Przygórze

SZKOŁY PODSTAWOWE, KLASY I-III

- I miejsce - Antonina Bukowińska, SP Wolibórz
- II miejsce - Michał Pajączkowski, ZSGZOI Bożków
- III miejsce - Oliwia Ślipska, ZS Nr 1 Jugów

SZKOŁY PODSTAWOWE, KLASY IV-VI

- I miejsce - Gracjan Niedźwiedź, ZSS Dzikowiec
- II miejsce - Emil Koterba, ZS Nr 2 Ludwikowice Kł.
- III miejsce - Andżelika Stukus, ZSS Dzikowiec

Wyróżnienia: Aleksandra Żmuda ZSS Dzikowiec, Julia Kramarz, ZS Nr 2 Ludwikowice Kł.

GINNAZJUM

- I miejsce - Anna Benc, ZS Nr 1 Jugów

ŚWIETLICE, STOWARZYSZENIA

- I miejsce - Igor Machnieciewicz, Stowarzyszenie Przyjaciół Jugowa (SPJ)
- II miejsce - Maja Machniewicz, SPJ
- III miejsce - Dominika Aniszewska, SPJ

NIEPUBLICZNE SZKOŁY SPECJALNE

- I miejsce - Natalia Andrzejewska, Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci w Ludwikowicach Kł. (DPS)
- II miejsce - Cyprian Drelichowski, (DPS)
- III miejsce - Ewelina Matias, (DPS)

Wyróżnienia:

Kornelia Lubecka (DPS), Marzena Śliwińska (DPS), Szymon Kwiatkowski (DPS). Gratulujemy!

Na zdjęciu obok Kinga Kózka, kl. VI ZS Nr 1 w Jugowie z nagrodą specjalną Wójt Adrianny Mierzejewskiej.

WYSTAWA STOŁÓW WIELKANOCNYCH

W niedzielę, 18 marca 2018 r. w sali Myśliwskiej w Woliborzu odbyła się XXII Wystawa Stołów Wielkanocnych. Koła Gospodyń Wiejskich inspirowały odwiedzających do przygotowania wyśmienitych potraw w kształcie królików, syren, pawi, o niestandardowych smakach, tj. jajka w zalewie winnej, czy jajka na słodko.

Wójt Gminy Nowa Ruda Adrianna Mierzejewska, Dyrektor Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda Gabriela Buczek i sołtys Woliborza Wojciech Kutera dziękują wszystkim wystawcom, rękodzielnikom oraz odwiedzającym za liczne przybycie. Szczególne podziękowania Wójt kieruje do „Woliborzanek” za pyszny żurek i pomoc w organizacji Wystawy.

ZOBACZ RELACJĘ FILMOWĄ
Televizji Kłodzkiej i Noworudzanin
na stronie www.gmina.nowaruda.pl

KULTURA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ogłoszenie opracowane przez Lokalną Grupę Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.4 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Szanowni Państwo,

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie” uprzejmie informuje, iż w terminie 23 kwietnia - 15 maja 2018 r. zostanie przeprowadzony nabór wniosków dla osób zainteresowanych otrzymaniem wsparcia finansowego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”.

Środki będzie można pozyskać w ramach następujących działań:

- rozpoczęcie działalności gospodarczej - Wspieranie tworzenia nowych podmiotów gospodarczych – **400.000,00 zł**

- rozwinięcie działalności gospodarczej - podmiotów gospodarczych – **1.446 064,00 zł**
duże projekty - Rozwój obiektów lub/i miejsc związanych z rozwojem obszaru w oparciu o lokalne zasoby - **381.036,90 zł** – środki dla JST

- operacje grantowe - Działania rozwijające potencjał społeczności lokalnych lub/i organizacji edukacja przyrodnicza i klimatyczna - **70.000,00 zł**

Wnioskodawcami działań mogą zostać przedsiębiorcy oraz osoby fizyczne chcące rozpocząć działalność gospodarczą, JST, NGO oraz inne podmioty określone w LSR.

Serdecznie zapraszamy na szkolenia dla potencjalnych Wnioskodawców organizowane przez Lokalną Grupę Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”.

Przypominamy, że udział w szkoleniu jest premiowany w postaci dodatkowych punktów - zgodnie z lokalnymi kryteriami wyboru dla poszczególnych działań. Szkolenia są bezpłatne i nie zobowiązują uczestników do złożenia wniosku.

Wszystkie szczegółowe informacje, ogłoszenia, programy szkoleń, deklaracje uczestnictwa oraz dokumentację i procedury znajdują Państwo na naszej stronie w zakładce PROW 2014-2020 na www.partnerstwo-sowiogorskie.pl Serdecznie zapraszamy.

Lokalna Grupa Działania

„Partnerstwo Sowiogórskie”

ul. Dworzec PKP 1/3, 58-321 Jugowice

INTERNET BEZPRZEWODOWY

Szanowni Państwo,

firma Orange przystąpiła na terenie Gminy Nowa Ruda do budowy sieci szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa z dofinansowaniem sięgającym blisko 50% całej inwestycji. Dzięki realizacji tego projektu część mieszkańców będzie miało dostęp do lepszej jakości usług internetowych.

Urząd Gminy Nowa Ruda wspiera tę inicjatywę, ale zgodnie z obowiązującymi przepisami, za zajęcie nieruchomości należących do gminy spółka musi wnieść opłaty, podobnie jak np. Tauron, czy spółka ZWiK.

Dostawca telefonii stacjonarnej otrzymała zewnętrzne dofinansowanie w wysokości ponad 4 miliony zł na realizację tej inwestycji, a w przyszłości będzie czerpać zyski z opłat

wnoszonych m.in. przez odbiorców usług, więc nie powinien mieć problemów z dokonaniem opłaty.

Problemem jest jednak nie uwzględnienie przez firmę tych kosztów. Spółka najpierw poprzez radnych, a teraz przez mieszkańców próbuje wpłynąć na władze gminy w celu zwolnienia ich z tej opłaty.

Informuję, że władze gminy traktują wszystkich jednakowo i nie mogą jednych obciążać kosztami za korzystanie z gruntów, a innych z nich zwalniać. Zwłaszcza, że wniesione opłaty do budżetu gminy pozwalają na wykorzystanie ich np. przy przebudowie dróg, budowie obiektów sportowych, czy remoncie budynków komunalnych.

Wójt Adrianna Mierzejewska

MIESZKANIEC Z PASJĄ

ZAKAMARKI TEKSTYLNEJ BAJKI

W tym miesiącu rozmawiamy z Ireneuszem Brinem z Jugowa, który otrzymał unijną dotację na rozwój swojego przedsiębiorstwa. Ale zanim zapytamy o kulisy składania i rozliczania wniosku, dowiemy się od czego zaczęła się pasja do nici:

- Jako młody chłopiec pracowałem w Nowej Rudzie w zakładach tekstylnych. Poznawałem tam sploty tkanin, technologie produkcji, surowce, aż do uzyskania tytułu mistrza tkackiego. Więc nitki nie mają dla mnie tajemnic. Wtedy nie przypuszczałem, że kiedykolwiek będę mógł z płataniny nici wytwarzać coś pięknego. Będąc dzieckiem marzyłem o innym zawodzie, ale praca z nitkami zaczęła mi się podobać. Pracowałem też w dziale handlowym, a kiedy zakład się zamknął, moje doświadczenie pomogło mi rozpocząć działalność handlowo-usługową z tym, co dobrze znam – z tekstyliami.

- Nie emigrował Pan poza Nową Rudę.

- Nie. Prowadzę sklep od 1999 roku. Jestem człowiekiem ambitnym, podejmuję walkę, ale mierzę siły na zamiary. Ponieważ chciałbym pozostawić po swojej działalności jakiś ślad, rozpocząłem małą produkcję dla turystów. Bo turyści do nas przyjeżdżają, mamy piękne tereny. Znalazłem na to pomysł w Partnerstwie Sowiogórskim. To stowarzyszenie pomaga tym, którzy mają pomysł na realizację swoich dążeń pod kątem promocji naszego terenu. Ja w branży tekstylnej wymyśliłem, że będę produkował pamiątki na wyrobach tekstylnych, więc złożyłem projekt do Partnerstwa Sowiogórskiego, który wybiera najciekawsze, najbardziej trafione pomysły.

- Jak udało się otrzymać dofinansowanie?

- Najważniejszą rzeczą to chcieć dopiąć swego, dojść do celu, który się zamierzyło. To jest ten motor, a jeżeli tego motoru nie ma, to nic z tego nie będzie. Ja bardzo chciałem, miałem pomysł, który marzył mi się do realizacji. Nie

zawsze ma się środki na realizację pomysłów. Zakup maszyny hafciarskiej na skalę mojego przedsiębiorstwa to było bardzo duże przedsięwzięcie. Dzięki Partnerstwu Sowiogórskiemu mogę osiągnąć ten cel. On jest już realizowany.

- Czy było łatwo złożyć wniosek?

- Partnerstwo Sowiogórskie prowadzi szkolenia, pomaga w złożeniu wniosku, ale część pracy trzeba wykonać samemu, trzeba dobrze zaplanować projekt działalności.

- Jak trafił Pan na ten rodzaj finansowania?

- Rok temu, w lutym, myślałem o uruchomieniu małej produkcji. Widziałem u znajomego, że ma hafciarkę, która przypominała mi te lata, kiedy pracowałem przy maszynie i tworzyłem wzory. Stąd pomysł na zakup własnej. Dzwoniłem do Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w Wałbrzychu. Tam polecono mi kontakt z Partnerstwem Sowiogórskim. Pojechałem do siedziby Partnerstwa. Okazało się, że mój pomysł wpisuje się w założenia Lokalnej Strategii Rozwoju. Przygotowałem pełną dokumentację, biznesplan, projekt i przystąpiłem do konkursu. Potencjalnych beneficjentów było wielu, ale środki były przeznaczone tylko dla pięciu projektów. Mnie się udało znaleźć w tej piątce, spełniło się moje marzenie, uzyskałem dotację na zakup hafciarki i uruchomienie mojej wymarzonej produkcji.

- Czy warto było przebrnąć przez cały ten proces otrzymania unijnego wsparcia?

- Rozpocząłem już produkcję. Wykonałem m.in. hafty na polarach dla Koła Gospodyń Wiejskich w Bożkowie. Tu jestem, tu chcę się rozwijać. Chcę także zachęcić innych, którzy mają dobry pomysł innowacyjny, wyróżniający się na naszym terenie. Innowacyjne projekty są kluczem do wielu drzwi. Na każdą złotówkę trzeba zapracować, każdą rozliczyć i wykazać osiągnięte efekty. Ale warto podjąć trud. Dla mnie to jest początek drogi, którą sobie nakreśliłem. Te środki, które zostały mi powierzone przyniosą wymierne efekty dla mnie, jako mieszkańca gminy, dla okolicy i turystów, którzy będą nas wspominać. Chciałbym zaprosić turystów do mojej tekstylnej bajki i wierzę, że będą nas dobrze wspominać i odwiedzać ponownie.

- Dziękuję za rozmowę.

(Rozmawiała B. Adamska)

Uwaga: Na stronie obok znajduje się ogłoszenie Partnerstwa Sowiogórskiego o naborze na dofinansowanie m.in. rozwoju przedsiębiorstwa.

Uwaga: Konsultacje Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich odbędą się w Urzędzie Gminy w poniedziałek, 16 kwietnia. Szczegóły na www.gmina.nowaruda.pl

KALENDARZ**NOCNE DYŻURY APTEK****KWIECIEŃ**

1 N **8.00-8.00** „Centrum Zdrowia” Oś. Wojska Pol.
 2 Pn **8.00-8.00** „Familia” ul. Kłodzka 13
 3 Wt **21.00-8.00** „Pałacowa” ul. Piłsudskiego 2
 4 Śr **21.00-8.00** „Słoneczna” ul. Podjazdowa 11
 5 Cz **21.00-8.00** „Centrum” ul. Kłodzka 10a
 6 Pt **21.00-8.00** „Piastowska” ul. Piastów 5
 7 So **18.00-8.00** „Aspirynka” ul. Radkowska 22
 8 N **8.00-8.00** „Centrum Zdrowia” Oś. Wojska Pol.
 9 Pn **21.00-8.00** „Centrum” ul. Kłodzka 10a
 10 Wt **21.00-8.00** „Familia” ul. Kłodzka 13
 11 Śr **21.00-8.00** „Farmatex” Os. XXX-lecia 16
 12 Cz **21.00-8.00** „W Rynku” ul. Rynek 23
 13 Pt **21.00-8.00** „Nowa” ul. Teatralna 11
 14 So **18.00-8.00** „Familia” ul. Kłodzka 13
 15 N **8.00-8.00** „Słoneczna” ul. Podjazdowa 11
 16 Pn **21.00-8.00** „Centrum” ul. Kłodzka 10a
 17 Wt **21.00-8.00** „Piastowska” ul. Piastów 5
 18 Śr **21.00-8.00** „Aspirynka” ul. Radkowska 22
 19 Cz **21.00-8.00** „Centrum Zdrowia” Oś. Woj. Pol.
 20 Pt **21.00-8.00** „Pałacowa” ul. Piłsudskiego 2
 21 So **18.00-8.00** „Centrum” ul. Kłodzka 10a
 22 N **8.00-8.00** „Farmatex” Os. XXX-lecia 16
 23 Pn **21.00-8.00** „W Rynku” ul. Rynek 23
 24 Wt **21.00-8.00** „Nowa” ul. Teatralna 11
 25 Śr **21.00-8.00** „Pałacowa” ul. Piłsudskiego 2
 26 Cz **21.00-8.00** „Słoneczna” ul. Podjazdowa 11
 27 Pt **21.00-8.00** „Centrum” ul. Kłodzka 10a
 28 So **18.00-8.00** „Piastowska” ul. Piastów 5
 29 N **8.00-8.00** „Aspirynka” ul. Radkowska 22
 30 Pn **21.00-8.00** „Centrum Zdrowia” Oś. Woj. Pol.

MAJ

1 Wt **8.00-8.00** „W Rynku” ul. Rynek 23
 2 Śr **21.00-8.00** „Familia” ul. Kłodzka 13
 3 Cz **8.00-8.00** „Farmatex” Os. XXX-lecia 16
 4 Pt **21.00-8.00** „Nowa” ul. Teatralna 11
 5 So **18.00-8.00** „Farmatex” Os. XXX-lecia 16
 6 N **8.00-8.00** „Pałacowa” ul. Piłsudskiego 2
 7 Pn **21.00-8.00** „Centrum” ul. Kłodzka 10a
 8 Wt **21.00-8.00** „W Rynku” ul. Rynek 23

WYWÓZ ODPADÓW KOMUNALNYCH**BARTNICA, ŚWIERKI**

zmieszane 6, 12, 19, 26 kwietnia, 4, 10 maja
 segregowane i elektryczne 3 kwietnia

KRAJANÓW, DWORKI

zmieszane 6, 12, 19, 26 kwietnia, 4, 10 maja
 segregowane i elektryczne 3 kwietnia

BOŻKÓW

zmieszane 6, 12, 19, 26 kwietnia, 4, 10 maja
 segregowane i elektryczne 7 kwietnia

WŁODOWICE, SOKOLICA, BIEGANÓW

zmieszane 6, 12, 19, 26 kwietnia, 4, 10 maja
 segregowane i elektryczne 9 kwietnia

JUGÓW

zmieszane 4, 10, 17, 24, 30 kwietnia, 8, 15 maja
 segregowane i elektryczne 28 kwietnia

WOLIBÓRZ, PRZYGÓRZE

zmieszane 5, 11, 18, 25 kwietnia, 2, 9 maja
 segregowane i elektryczne 16 kwietnia

Czerwienicyce, Mały Bożków, Nowa Wieś

zmieszane 5, 11, 18, 25 kwietnia, 2, 9 maja
 segregowane i elektryczne 20 kwietnia

KOSZYN

zmieszane 5, 11, 18, 25 kwietnia, 2, 9 maja
 segregowane i elektryczne 7 kwietnia

DZIKOWIEC

zmieszane 3, 9, 16, 23, 28 kwietnia, 7, 14 maja
 segregowane i elektryczne 13 kwietnia

LUDWIKOWICE KŁ., SOKOLEC

zmieszane 7, 13, 20, 27 kwietnia, 5, 11 maja
 segregowane i elektryczne 27 kwietnia

L-CE KŁ., UL. KOŚCIUSZKI, FABRYCZNA

zmieszane 3, 9, 16, 23, 28 kwietnia, 7, 14 maja
 segregowane i elektryczne 13 kwietnia

Noworudzkie Usługi Komunalne Sp. z o. o.,
 ul. S. Żeromskiego 2, 57-400 Nowa Ruda., tel:
 sekretariat 74 872 2388, dział techniczny
 74 872 9426, BOK 74 872 2388 wew. 28.

NADCHODZĄCE ŚWIĘTA RÓŻNE

1 kwietnia - Święta Wielkanocne
4 kwietnia - Światowy Dzień Bezdomnych Zwierząt
6 kwietnia - Światowy Dzień Sportu
14 kwietnia - Dzień Ludzi Bezdomnych
15 kwietnia - Światowy Dzień Trzeźwości, Światowy Dzień Sztuki
23 kwietnia - Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich
26 kwietnia - Dzień Drogowca i Transportowca
27 kwietnia - Dzień Florysty, Grafika i Lekarza Weterynarii
29 kwietnia - Międzynarodowy Dzień Tańca
30 kwietnia - Międzynarodowy Dzień Sprzeciwu Wobec Bicia Dzieci

1 maja - Święto Pracy
2 maja - Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, Dzień Polonii i Polaków za Granicą
3 maja - Święto Narodowe 3 Maja obchodzone w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja 1791 r., pierwszej konstytucji w nowożytnej Europie, a drugiej, po amerykańskiej, na świecie.
4 maja - Międzynarodowy Dzień Strażaka, Hutnika, Garniarza, Piekarza, Kominarza
5 maja - Dzień Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych
7 maja - Europejski Dzień e-Aktywności Obywatelskiej
8 maja - Dzień Bibliotekarza i Bibliotek

JAK REALIZOWANE SĄ INWESTYCJE

Wielu z Państwa często jest zaskoczona ilością zmian w budżecie, które dotyczą zadań majątkowych. Niektórzy zastanawiają się dlaczego część z planowanych inwestycji nie zostaje zrealizowana lub dlaczego ich realizacja trwa tak długo. Być może odpowiedź znajdziecie Państwo na zamieszczonych poniżej schematach przedstawiających proces realizacji inwestycji, z podziałem na źródło środków. Mamy również nadzieję, że materiał posłuży młodzieży zainteresowanej funkcjonowaniem urzędu.

1

Pierwszy sposób przedstawia proces wykonania inwestycji w całości ze środków własnych budżetu gminy.

ZALETY: O tym, czy gmina zabezpieczy kwotę na realizację inwestycji decydują radni. O sposobie realizacji zadania (nadzór, odbiór, rozliczenie) decydują pracownicy urzędu. Prawdopodobieństwo wykonania zadania jest więc bardzo wysokie.

WADY: Duże obciążenie dla budżetu, co prowadzi do zmniejszenia ilości realizowanych inwestycji.

2

Drugi sposób wykonania zadania to przekazanie pieniędzy na zasadzie pomocy finansowej, innym podmiotom, które są odpowiedzialne za np. utrzymanie dróg na terenie gminy, tj. Dolnośląskiej Służbie Dróg i Kolej, czy Zarządowi Dróg Powiatowych w Kłodzku.

WADY: O inwestycji (planowanie w budżecie, realizacja, rozliczenie), decyduje inny podmiot. Urząd gminy nie ma wpływu ani na koszt inwestycji, ani na termin realizacji zadania. Gmina mimo wszystko pomaga finansowo innym podmiotom, mając na względzie dobro mieszkańców.

3

Wójt obecnej kadencji wybiera najczęściej trzeci sposób realizacji inwestycji, czyli ubieganie się o pieniądze z programów unijnych lub krajowych, czyli tzw. środki zewnętrzne.

ZALETY: Koszt inwestycji dla gminy jest bardzo mały, ponieważ większa część z reguły jest opłacana ze środków unijnych.

PROCES REALIZACJI: Wykonanie inwestycji odbywa się w trzech etapach: 1. zaplanowanie zadania w budżecie, opracowanie dokumentów wymaganych do złożenia wniosku (mapy do celów projektowych, projekty, programy, itp.), opracowanie wniosku przez pracowników lub zlecenie jego wykonania firmie zewnętrznej. 2. ocena wniosku przez podmiot, który ogłosił program konkursowy i podjęcie decyzji przez komisję konkursową o tym, czy wniosek otrzyma wsparcie finansowe. 3. realizacja inwestycji (wylonienie wykonawców, nadzorowanie prac, odbiór końcowy i rozliczenie inwestycji).

WADY: Może się zdarzyć, że planowana inwestycja nie otrzyma dotacji i nie zostanie zrealizowana w danym roku. Ponadto często zdarza się, że ogłoszone wcześniej terminy naboru wniosków są często przesuwane i realizacja inwestycji odwleka się w czasie.

4

Ostatnim sposobem realizacji inwestycji jest ich planowanie w oparciu o zapowiedź ogłoszenia programu. Chociaż cały proces przebiega podobnie jak opisany powyżej, to został on umieszczony jako kolejny, ponieważ obarczony jest dużym ryzykiem możliwości nie „wpasowania się” w projekt i nie spełnienia kryteriów do otrzymania dofinansowania.

DZIAŁO SIĘ

DZIEŃ KOBIET

W sobotę, 10 marca br. w Muzeum Ziemi Sowiogórskiej w Ludwikowicach Kł., odbył się koncert w wykonaniu Danuty Gołdon-Legler i Jakuba Klichy pt. „Lata Dwudzieste, Lata Trzydzieste”. Z inicjatywą zaproszenia artystów wystąpiły wójt Adrianna Mierzejewska i radna Teresa Bazała, które w ten sposób chciały uczcić Dzień Kobiet w Gminie Nowa Ruda.

Na początku Zastępca Wójta Gminy Nowa Ruda, Paweł Szafran złożył wszystkim paniom życzenia. Następnie odbył się wspaniały występ. Repertuar z początku dwudziestego wieku przypadł do gustu członkiniom klubów seniora, kół gospodyń wiejskich i innym obecnym kobietom. O wysokim poziomie artystycznym z pewnością najlepiej świadczyły trzykrotne bisy, na które dali się namówić artyści.

Bardzo miłym akcentem uroczystych obchodów była recytacja wierszy poświęconych kobietom oraz miejscowości Jugów, które z pamięci wydeklamowała Pani Janina Kopka z Klubu Seniora „Wrzos” z Jugowa.

SKRZYDLACI RYCERZE

W piątek, 2 marca w Czytelnii Biblioteki Publicznej w Ludwikowicach Kł., przy okazji otwarcia wystawy „Skrzydłaci Rycerze Rzeczypospolitej”, miał miejsce wykład prof. Stanisława Januszewskiego. Spotkanie odbyło się ramach Programu „Niepodległa”.

TAJEMNICZE LUDWIKOWICE

W poniedziałek, 26 lutego w czytelni Biblioteki Publicznej w Ludwikowicach Kł. odbyło się spotkanie autorskie z Markiem Cybulskim.

Znany dotychczas głównie jako „Noworuders”, autor niezwykłych opowieści na profilu społecznościowym, Pan Marek opowiadał o niezwykłej historii okolicy, w której mieszkamy. Tłumy dzieci i dorosłych z wypiekami na twarzy słuchały raz to groźnych, raz romantycznych, a raz radosnych opowieści o prawdziwym barwnym życiu, jakie toczyło się na ulicach Ludwikowic Kł. i okolicznych wsi. Wiele z tych opowieści zebranych zostało w nową książkę pt. „Nowa Ruda Neurode. Tajemnice Zagadki Historia”, która jest już dostępna m.in. w Bibliotece Publicznej CKGNR w Ludwikowicach Kł. Zapraszamy!

SPORT DLA CIEBIE I TWOICH DZIECI

Wójt Gminy Nowa Ruda, mając na względzie prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży oraz możliwość uprawiania ulubionych dyscyplin sportowych przez dorosłych, po raz drugi podjęła decyzję, aby gmina wzięła udział w programie „Lokalny Animator Sportu”.

Dzięki temu CODZIENNIE w godzinach popołudniowych/wieczornych Ty i Twoje dzieci możecie na boisku przy szkole podstawowej w Bożkowie uprawiać sport pod czujnym okiem animatora.

Dokładny harmonogram pracy animatorów znajduje się na: www.gmina.nowaruda.pl

SPORT

WICEMISTRZYNIE POWIATU

W środę, 7 marca br. na hali sportowej w Ścinawce Średniej odbyły się mistrzostwa Rejonu w mini piłce ręcznej chłopców i dziewcząt w kategorii: „Igrzyska Dzieci”. Organizatorem zawodów była Gmina Nowa Ruda. Zawody sędziowali Pan Adam Chorągwicki i Pan Rafał Moryc. W zawodach wzięły udział 3 szkoły, rozegrano 6 meczów i po zaciętej rywalizacji systemem pucharowym wyniki zawodów są następujące:

W kategorii chłopców:

1. Szkoła Podstawowa Nr 7 w Nowej Rudzie, op. Tomasz Czechowicz
2. Szkoła Podstawowa w Jugowie, op. Rafał Moryc
3. Szkoła Podstawowa w Ścinawce Średniej, op. Sandra Jarosińska

W kategorii dziewcząt:

1. SP Ludwikowice Kłodzkie, op. A. Chorągwicki
2. Szkoła Podstawowa Nr 7 w Nowej Rudzie, op. Reneta Pajdzik
3. Szkoła Podstawowa w Ścinawce Średniej, op. Natalia Rosiak

Wszystkie drużyny biorące udział w zawodach otrzymały pamiątkowe medale, a najlepsze drużyny pamiątkowe statuetki ufundowane przez Wójta Gminy Nowa Ruda Adrianę Mierzejewską.

Wszystkim drużynom serdecznie gratulujemy, dziękujemy za udział w zawodach oraz godne reprezentowanie swoich szkół.

Zwycięska drużyna reprezentowała Gminę Nowa Ruda za zawodach powiatowych 15 marca. Z dumą informujemy, że uczennice Zespołu Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kł. pod opieką Adama Chorągwickiego zostały Wicemistrzyniami Powiatu Kłodzkiego w Piłce Ręcznej Szkół Podstawowych. Gratulujemy!

W etapie powiatowym o mistrzostwo walczyły: Jeżewska Julia, Mielczarek Karolina, Witkowska Julia, Gabel Aleksandra, Absalam Oliwia, Śledź Oliwia, Wałowska Karolina, Chrobak Maja, Olejniczak Aleksandra, Marchlewska Wiktoria.

W REPREZENTACJI POLSKI

Miło nam poinformować, że Polski Związek Piłki Nożnej powołał na konsultację szkoleniową Reprezentacji Polski Kobiet U-15 Zuzannę Walczak z LZS Kalenica Jugów. Zarówno opiekunom, jak i samej Zuzi serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

BIEG PAMIĘCI WYKLĘTYCH

W sobotę, 3 marca w Woliborzu odbył się Bieg z okazji Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych. Organizatorzy serdecznie dziękują wszystkim Zawodniczkom i Zawodnikom za udział w imprezie: - Jesteśmy niezmiernie wdzięczni Pani Izabeli Rojczyk za udostępnienie terenu „Domu pod Lawendowym Polem” na czas organizacji wydarzenia. Dziękujemy Gminnemu Ludowemu Klubowi Sportowemu "Sokół" Nowa Ruda za ufundowanie medali dla startujących, Kołu Gospodyń Wiejskich "Woliborzanki" za gorący posiłek, a Ochotniczej Straży Pożarnej w Woliborzu za czuwanie nad bezpieczeństwem wszystkich uczestników. (CKGNR, Rada Sołecka i Sołtys Wsi Wolibórz)

TURYSTYKA i PROMOCJA

GMINA NOWA RUDA NA TARGACH

Dzięki temu, że wraz z innymi podmiotami Gmina Nowa Ruda współtworzy Lokalną Organizację Turystyczną Aglomeracji Wałbrzyskiej, o naszej gminie dowiedzieli się w turyści odwiedzający:

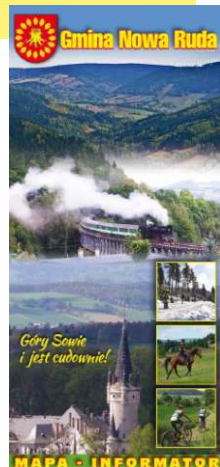
- 10. Międzynarodowe Targi Turystyki i Czasu Wolnego we Wrocławiu, 23-25 lutego,
- Międzynarodowe Targi Turystyki GLOBalnie w Katowicach, 23 marca.

NOWA MAPA GMINY NOWA RUDA

W lutym ukazała się nowa turystyczna mapa Gminy Nowa Ruda, na której zaznaczona jest już m.n. trasa rowerowa we Włodowicach oraz dwa szlaki literackie w Krajanowie.

Mapę można nabyć kontaktując się z Wydawnictwem Szach z Bydgoszczy.

Właściciele obiektów turystycznych i noclegowych mogą przekazywać swoje ulotki i gadżety promocyjne - celem prezentacji na targach turystycznych - zostawiając je w Urzędzie Gminy, w budynku nad pocztą, w pokoju nr 5.

ANTRACYT NA TORACH

W sobotę, 17 marca przez zaśnieżoną gminę pędził turystyczny parowóz „Antracyt”. Pociąg w zimowej aurze był nie lada atrakcją. Tylko przy samym wyjeździe z tunelu w Świerkach na przejazd tego zabytkowego składu czekało kilkanaście osób z aparatami i kamerami. Nic dziwnego, trasa kolejowa Wałbrzych-Kłodzko jest najbardziej malowniczą, najciekawszą trasą kolejową w Polsce!

BLOGERZY W SUDETACH

Lokalna Organizacja Turystyczna Aglomeracji Wałbrzyskiej, której Gmina Nowa Ruda jest członkiem, przystąpiła do projektu „Rozwój ruchu turystycznego i geoturystyki w regionie Sudetów Środkowych”.

W jego ramach planuje się m.in. stworzenie bazy fotografii atrakcji turystycznych, druk materiałów i gadżetów promocyjnych, promocja po obu stronach granicy, wizyty blogerów, reklama prasowa i internetowa oraz udział w targach turystycznych w Polsce i Czechach.

GŁOSUJEMY NA ATRAKCJE

Do 30 marca na stronie internetowej Euroregionu Glacensis prowadzone jest badanie popularności atrakcji turystycznych ze strony polskiej i czeskiej, które zostały wybrane z terenu Euroregionu Glacensis. Celem badania jest popularyzacja tych atrakcji i uzyskanie opinii publicznej o ich popularności.

Serdecznie zapraszamy do głosowania na ulubioną atrakcję turystyczną. Klikając na przycisk „zagłosuj” przy wybranej atrakcji oddajesz na nią swój głos. Możesz głosować tylko raz dziennie na stronie:

www.euroregion-glacensis.ng.pl/votes

Po zakończeniu głosowania zostanie wybranych 6 atrakcji turystycznych po polskiej i 6 po czeskiej stronie granicy, które otrzymają największą liczbą głosów. Atrakcje zostaną przedstawione w reportażach radiowych o zasięgu ogólnokrajowym, spocie promocyjnym, roll-apach oraz w kalendarzu Euroregionu Glacensis na 2019 rok.

SZKOLENIE DLA HOTELARZY

W piątek, 13 kwietnia planuje się szkolenie dla właścicieli obiektów noclegowych z Gminy Nowa Ruda. Szkolenie planowane jest w godzinach 11.00-13.00.

Przykładowe pytania, na które znajdziecie Państwo odpowiedź w trakcie szkolenia:

Czy rolnikiem musi być także osoba zarządzająca obiektem, czy tylko właściciel? Czy osoba będąca na KRUSie, ale przechodząca na emeryturę nadal będzie mogła prowadzić agroturystykę? Czy 1 ha ziemi musi znajdować się na terenie gminy, w której dokonuję wpisu do ewidencji? Jestem rolnikiem, ale chcę podjąć nierolniczą działalność gospodarczą, czy nadal będę mógł prowadzić agroturystykę?

Uwaga: liczba miejsc ograniczona (20).

Przyjmowanie zgłoszeń pod numerem telefonu 74 872 09 27.

BALONEM NAD KOPALNIĄ MELAFIRU W ŚWIERKACH

Czwartego maja, niebo Gminy Nowa Ruda malowane będzie dziesiątkami balonów. Nic nie dorównuje mocy wznoszenia tej ogromnej czaszy balonu na przejrzystym niebie, kiedy te pełne wdzięku giganty opuszczają ziemię i nie można od nich oderwać wzroku.

Lot balonem ma fanów na całym świecie, a International Balloon Festival jest ogromnym wydarzeniem. Jesteśmy pewni, że w Gminie Nowa Ruda zyska sympatyków i kibiców. Jest to atrakcja dla każdego, niezależnie od wieku. Widowisko oświetlonych balonów w nocy, kiedy strumień ognia i rozgrzanego powietrza wypełnia balon i unosi go w gwieździste niebo jest widokiem, którego nigdy nie zapomnisz. Nie ważne kim jesteś, nasz „Festival...” opuścisz pełen zadumy i będziesz chciał jeszcze więcej. Zapewniamy dobrą zabawę, catering na wysokim poziomie, atrakcje dla dzieci, gry i zabawy.

Czym jest Międzynarodowy Balloon Festival Świerki 2018?

Jest atrakcją i miejscem zabawy dla dzieci i dorosłych w każdym wieku. Przez trzy dni, pierwszy tydzień maja przynosi zapach pieczenia przeróżnych potraw regionalnych w towarzystwie przyrody i kolorowych balonów unoszących się nad głowami widzów.

EDUKACJA BALONOWA

Część I – dla początkujących.

Kiedy latamy i skąd?

W Gminie Nowa Ruda latamy 4 maja na terenie dawnej kopalni melafiru. Starty balonów odbędą się w godzinach popołudniowych od godz. 16:30.

Warunki wykonania lotów

Loty odbywają się z reguły o poranku około godziny 6.00 oraz późnym popołudniem około godziny 18.00 przy następujących warunkach atmosferycznych:

- prędkość wiatru poniżej 5 m/s,
- brak opadów, burz, gęstej mgły.

Warunki wykonania pokazów

Pokazy balonowe będą obejmowały rozkładanie i składanie balonu, pokazy statyczne, loty na uwięzi,

- prędkość wiatru poniżej 5 m/s,
- brak opadów, burz, gęstej mgły.

Kto może lecieć balonem?

Dzieci: od lat 4 (jeden opiekun na jedno dziecko). Dorośli: bez ograniczeń wiekowych z wyjątkiem osób z poważnymi urazami kręgosłupa, kolan, bioder oraz kobiet w ciąży.

Jak się ubrać?

Lot balonem jest zewnętrzną formą aktywności, na którą składa się również element współ-

pracy z załogą balonu. Możecie Państwo brać udział w przygotowaniu balonu do startu oraz pakowaniu sprzętu po locie. Zachęcamy Państwa zawsze do współpracy z nami, dzięki czemu będziecie Państwo mogli doświadczyć głębszego poznania sportu balonowego. W związku z tym wskazany strój sportowy, wygodne buty, nakrycie głowy. W balonie podczas lotu panują podobne warunki temperaturowe jak na ziemi przed startem. W czasie lotu zdarza się, że opadają z palników śladowe ilości sadzy, nie polecamy jasnych strojów.

Część II – dla ciekawskich.

Jeśli chcesz wiedzieć:

Czy powłoka balonu może się zapalić od płomienia palnika? Jak się napełnia balon? Czy na lot balonem zabiera się spadochrony? Ile waży balon? Jak się ląduje balonem? Ile osób może lecieć balonem? Ile kosztuje balon? Czy można sterować balonem? Dlaczego balon lata? Jakiego paliwa używa się w balonie? Z czego zbudowany jest balon? Jak wysoko można polecieć balonem? Jak dużą odległość można pokonać balonem? Jakie są optymalne warunki do lotów balonem? - czytaj na stronie www.gmina.nowaruda.pl

WYGRAJ LOT BALONEM!

KUPON KONKURSOWY

Losowanie 3 biletów w każdym losowaniu

Warunki Konkursu 4 maja !!!
wypełnij kupon-wrzuć do kosza
balonowego obok sceny w Świerkach i
czekaj na losowanie o godz 15:00-17:00
Imię i Nazwisko.....

balloonfestival-swidnica.pl

POŚREDNICTWO NIERUCHOMOŚCI !

Siedziba:

57-402 NOWA RUDA – SŁUPIEC

ul. Kłodzka 11b

p.p.arco@wp.pl

tel. 74 872 96 92 w godz. 8:00 do 16:00

**ZGŁOŚ DO NAS SWOJĄ NIERUCHOMOŚĆ !
ZGŁOŚ DO NAS CZEGO POSZUKUJESZ !
BEZ OPŁAT WSTĘPNYCH !**

MIESZKANIA, DOMY, DZIAŁKI i inne

Oferty i zdjęcia nieruchomości na stronie internetowej :

www.arco-projekty.pl

www.otodom.pl

www.olx.pl

ZAPRASZAMY !

REKLAMA

Orange Światłowód już jest w gminie Nowa Ruda

Przyjdź do salonu **Orange**
w Nowej Rudzie
i dowiedz się więcej

**sieć
#1**

Już od
49,99
zł/mies.

Cena dotyczy internetu domowego w opcji do 100 Mb/s w umowie na 24 mies., od 13. mies. wyniesie 69,99 zł/mies., zawiera rabaty za zgodę marketingową i za e-fakturę. Szczegóły w regulaminie Światłowód 1/17 na orange.pl i pod nr. 801 234 567 (koszt połączenia wg cennika), gdzie sprawdzisz również zasięg Światłowodu.

Fox and its related entities. All rights reserved. © 2017 AMC NETWORK ENTERTAINMENT LLC. ALL RIGHTS RESERVED. 2017 © Lifetime: VIKINGS © 2017 TM Productions Limited / TS Vikings IV Productions Inc. All Rights Reserved. An Ireland-Canada Co-Production; Bundesliga na żywo na kanałach ELEVEN SPORTS. © CBS Broadcast Inc. All Rights Reserved; Eurosport, skoki narciarskie; 2017 Ed Stafford, 10 dni, by przeżyć, Discovery Channel; © 2017 Par Pics; Viacom International Media Networks; © 2015 Fox and its related entities. All rights reserved.